

*Liudmila Dragieva, Izmail State University of Humanities,
Teacher of Department of Technological, Professional Education and General
Technical Disciplines*

The influence of education in the magistrates to enrich the creative potential of students

Abstract: The article describes the uniqueness of forming influence of education in magistracy to enrich the creative potential of students of technological education, the individual work opens as an important component in the system of competitive specialist.

Keywords: method of projects, creative activity, creative potential, individual work.

*Людмила Драгієва, Ізмаїльський державний гуманітарний
університет, викладач кафедри технологічної, професійної освіти
та загальнотехнічних дисциплін*

Вплив навчання в магістратурі на збагачення творчого потенціалу студентів

Анотація: У статті окреслюється своєрідність формуючого впливу навчання в магістратурі на збагачення творчого потенціалу студентів технологічної освіти, розкривається самостійна робота як важливий компонент у системі підготовки конкурентоздатного фахівця.

Ключові слова: метод проектів, творча активність, творчий потенціал, самостійна робота.

У сучасному динамічному світі до діяльності людини в різних сферах суспільства пред'являються високі вимоги. Фахівцеві необхідно володіти високим творчим потенціалом для успішного вирішення нетрадиційних завдань в умовах реформованого суспільства.

У вимогах до рівня підготовки випускників вищої школи по освітній області "Технологія" чітко виділяються знання й уміння, які повинні опанувати студенти. Всі вони спрямовані на створення матеріальних цінностей, а от особистість студента, його внутрішній світ залишаються за рамками уваги.

У силу цього виникає необхідність підготовки викладача-новатора, творця, здатного до повноцінної реалізації змісту технологічної освіти в шкільній практиці, що саме по собі не представляється можливим без формування в нього системи професійно-ціннісних орієнтації як відбиття складної професійної спрямованості майбутніх фахівців.

Серед багатьох переваг навчання в магістратурі необхідно виділити превалювання індивідуального підходу до кожного студента, що дозволяє отримувати глибокі теоретичні знання та практичні навички, досвід формування та відстоювання власної позиції, складання проектів та інших документів, з якими доводиться працювати в подальшій професійній діяльності [1].

Активізація навчальної діяльності студентів під час навчання у магістратурі може бути досягнута різними засобами, зокрема за рахунок спеціальної організації навчального матеріалу, розробки специфічних форм і методів навчання, а також за рахунок мобілізації і продуктивнішого використання потенційних, творчих можливостей студентів. До таких можливостей відносяться активізація у студентів інтересу до учіння і засвоєння знань, включення їх у діяльність, яка потребувала б від них активних форм продуктивної праці. Очевидно, що головну роль при цьому відіграє формування у студентів необхідних якостей, що належать творчо активній особистості, перш за все таких як самостійність, допитливість тощо.

Ефективним способом залучення студентів до самостійного наукового пошуку, розвитку їх пізнавальної активності і творчості є проблемне навчання. Активізація творчої, пізнавальної діяльності студентів сприяє такому навчанню, яке в умовах швидкого росту обсягу інформації і необхідності її більш якісної переробки і засвоєння виступає вельми ефективним засобом досягнення міцних і глибоких знань, навичок і умінь.

Педагогікою накопичений багатий арсенал методів активізації навчальної діяльності студентів і збагачення їхнього творчого потенціалу. Методи сполучаються й комбінуються в модель навчання, яка дозволяє активізувати навчально-пізнавальну діяльність.

Кожний з методів організації навчально-пізнавальної діяльності володіє не тільки інформативно навчальним, але й мотиваційним впливом. У цьому змісті можна говорити про стимулююче-мотиваційну функцію будь-якого методу навчання.

Але діяльність не може протікати успішно, якщо при цьому в комплексі не виконуються організаційно-педагогічні умови активізації пізнавальної діяльності.

Орієнтація на знання змінюється компетенційно-орієнтованим підходом, який підтримує розумний баланс між академічними знаннями й прагматичними вміннями, а головною освітньою технологією, яка підтримує такий підхід, стає метод проектів.

Видається доцільним і своєчасним звернення до інтерактивної методики, у рамках якої можна розглядати «метод проектів» (або проектне навчання), оскільки професійну діяльність майбутніх викладачів технології необхідно розглядати в єдності будови функцій і результатів, мотивів і цілей, розвитку й функціонування особливостей буття й характеристик, особливостей вивчення й моделювання, оцінки й проектування. Ефективність і результативність цієї діяльності прямо залежить від ступеня сформованості професійної компетентності.

У контексті розвитку нових освітніх технологій навчальні проекти посідають особливе місце як засіб максимального наближення особистості до реального життя та залучення її до розв'язання конкретних завдань у просторі міжособистісного та ділового спілкування й співпраці [2]. Зараз освіта трактується як засіб для інтеграції особистості в навколишній світ, що вимагає вміння спілкуватися і співпрацювати.

Необхідність формування в студентів самоосвітньої компетентності обумовлена сучасними вимогами освітньої системи до підвищення ефективності самостійної роботи студента, частка якої постійно зростає, а, отже, зростають і вимоги до організації навчального процесу, які зміщаються з контролю й самоконтролю на формування справжнього інтересу до навчального матеріалу, активної, ініціативної позиції студентів у навчанні, прагнення ними розвитку дослідницьких, рефлексивних, самооціночних вмінь. Метод проектів відповідає всім ці вимогам.

Науково-технічний прогрес вимагає розвитку ефективних засобів самостійної навчальної діяльності, доступних кожному. При малій кількості

годин і досить великій програмі він дозволяє зробити викладання цікавим, наочним, а досліджуваний матеріал запам'ятовувати надовго. Проектне мислення містить у собі й фундаментальні методи пізнання, необхідні у будь-якій творчій діяльності, розвиток його бачиться фахівцям необхідною складовою частиною системи загальної освіти.

Інакше кажучи, навчальний проект - це комплекс пошукових, дослідницьких, розрахункових, графічних і інших видів робіт, виконуваних студентами самостійно (у парах, групах або індивідуально) при організаційній і консультативній підтримці даного процесу педагогом з метою практичного й /або теоретичного рішення значимої проблеми [3]. Проекти базуються на таких питаннях, відповіді на які не можуть бути отримані зубрінням. Вони орієнтуються на інтереси студента, ставлять його в активну позицію - людини, яка досліджує, вирішує проблеми, приймає рішення, вивчає, одержує продукт і його захищає. Проекти служать окремим значимим цілям навчання, вони не просто доповнення до «сьогодення» навчального курсу, а дозволяють виробити здатність до цілісного розуміння теми, здатність використати свої теоретичні знання для прийняття рішень по конкретних проблемах, відпрацювати досвід аналізу реальної проблемної ситуації і її практичного рішення.

Основним принципом навчання є освоєння знань через їхнє практичне застосування, тобто формування компетентності. Таким чином, метод проектів дозволяє кожному студенту знайти й вибрати справу до душі, у відповідності зі своїми прагненнями й можливостями, освоїти необхідні знання й навички, сприяючи зародженню інтересу до наступної діяльності. Його суть - стимулювати інтерес до певних проблем, які припускають володіння певною сумою знань і через проектну діяльність, що передбачає рішення цих проблем, уміння практично застосовувати отримані знання, розвиток рефлексорного (критичного) мислення.

З іншого боку, метод проектів носить прагматичну спрямованість на результат, який можна одержати при вирішенні тієї або іншої практично або теоретично значимої проблеми. Цей результат можна побачити, осмислити, застосувати в реальній практичній діяльності, а отриманий досвід діяльності стає безцінним надбанням людини, поєднуючи в собі знання й уміння, компетенції й цінності. Але, щоб домогтися такого результату, необхідно навчити самостійно мислити, знаходити й вирішувати проблеми, залучаючи для

цієї мети знання з різних областей, уміння прогнозувати результати й можливі наслідки різних варіантів рішення, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки.

Таким чином, найважливішим компонентом у системі підготовки конкурентоздатного фахівця є самостійна робота студентів, оскільки це - необхідна умова формування потреби в самоорганізації майбутнього фахівця, здатності творчо вирішувати професійні завдання, а також здатності до постійного відновлення своїх знань протягом всієї трудової діяльності.

Саме для такого процесу незамінною є проектна діяльність, особлива риса якої - самостійна дослідницька робота з певної проблеми, тобто пошук певної інформації, що потім буде оброблена, осмислена й представлена учасником (учасниками проектної групи). Результатом роботи над проектом, інакше кажучи, виходом проекту, є продукт. Підготовлений продукт вимагає презентації, представленої досить переконливо, як найбільш прийняттого засобу вирішення поставленої проблеми.

Самостійна робота є підходом до розвитку творчої активності студентів, тому вимагає вдосконалення методів і форм організації праці студентів, правильного визначення обсягу й виду самостійних знань, форм їхнього контролю, урахування динаміки професійної підготовки фахівців.

Студенти, майбутні викладачі технологій, повинні в процесі навчання одержати навички творчої й самостійної роботи. Навчальна практика не лише дозволить закріпити й поглибити знання, отримані студентами в процесі навчання, але й одержати й розвинути навички самостійної роботи. Тож, потрібна така організація навчальної практики, щоб навчання студентів проходило поетапно, з урахуванням рівня підготовки студентів.

Студенти, як правило, здійснюють свою діяльність у нестандартних умовах, зокрема під час навчальної практики, тому що умови завдань, поставлених перед ними, постійно міняються й перед всіма учнями ставляться різні. Звідси впливають різні шляхи вирішення одного, здавалося б, завдання.

Підвищення якості підготовки фахівців пов'язане зі здійсненням індивідуального підходу до розвитку творчої активності в процесі організації самостійної роботи. У зв'язку із цим зростає роль викладача як організатора пізнавальної діяльності студентів, здатного не лише методично забезпечити їхню навчальну працю, але й розкрити творчий потенціал майбутніх фахівців,

формувати здатність самостійно опановувати принципи своєї майбутньої діяльності.

Виховання в студентів потреби в розвитку самореалізації, у підвищенні культури інтелектуальної праці багато в чому залежить від стилю її методів викладання, змісту взаємин між викладачем і студентом.

Педагогіка співробітництва припускає позицію викладача не поза, а усередині системи навчальної діяльності, тобто педагог виступає як консультант, організатор середовища навчання. Наприклад, при організації процесу навчальної практики передбачена робота викладача й майстра виробничого навчання не із групою, а з підгрупою учнів, що надає можливість вести індивідуальну роботу зі студентами, надаючи їм допомогу в рішенні нестандартних завдань. При цьому, здійснюючи більш близький контакт із майбутнім фахівцем, вирішальний вплив на студента здійснюється не через інформацію, а через особистість педагога, тобто діалогове (інтерактивне) навчання.

Більшу роль у розвитку навичок творчої роботи відіграє організація технічної творчості студентів. Всі студенти у процесі навчання неодноразово беруть участь у розробці, виготовленні й показах моделей проектів, пробуючи себе у ролі як авторів, так і демонстраторів. Можливість представляти свої роботи на суд глядачів максимально стимулює творчу діяльність студентів.

Таким чином, інтенсифікація й підвищення ефективності формування в студентів самостійної й творчої роботи вимагають активізації взаємин педагога й студента, використання діалогу між викладачем і майбутнім фахівцем, використання творчих можливостей традиційних і освоєння нетрадиційних форм і методів навчання, відповідної організації навчального процесу, зв'язку з виробництвом і установами культури, а також розвитку матеріально-лабораторної бази підготовки майбутніх фахівців.

Саме для такого процесу незамінною є проектна діяльність, особлива риса якої - самостійна дослідницька робота з певної проблеми, тобто пошук певної інформації, що потім буде оброблена, осмислена й представлена учасником (учасниками проектною групи). Результатом роботи над проектом, інакше кажучи, виходом проекту, є продукт. Підготовлений продукт вимагає презентації, представленої досить переконливо, як найбільш прийнятний засіб вирішення поставленої проблеми.

Список літератури:

1. Савина О. Н. Метод проектов как инструмент обеспечения компетентно-ориентированного обучения в магистратуре // Человеческий капитал и профессиональное образование. – 2014. – № 4. URL:<http://www.rea.ru/ru/org/cathedries/prlogkaf/documents/%D0%A1%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B012.pdf>.
2. Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – К.: Освіта, 1994. – № 5-6.
3. Полат Е. Что такое проект? / Полат Е., Петрова И., Бухаркина М., Моисеева М. // Відкритий урок. – 2004. – № 5-6. – С. 10-17.